

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 220/2019-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. júna 2019 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA] [REDAKČIA], zastúpeného advokátom Mgr. Miroslavom Golianom, Budatínska 16, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 30 ods. 4, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Volpp 1/2019 zo 7. februára 2019, ako aj vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 30 ods. 4 a čl. 129 Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutím predsedu Národnej rady Slovenskej republiky č. 1382 z 30. januára 2019, a takto

r o z h o d o l :

1. Konanie o ústavnej sťažnosti [REDAKČIA] v časti týkajúcej sa namietaného porušenia jeho práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Volpp 1/2019 zo 7. februára 2019 **z a s t a v u j e .**

2. Vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť [REDAKČIA] **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. marca 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 30 ods. 4, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Volpp 1/2019 zo 7. februára 2019 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“), ako aj vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 30 ods. 4 a práva podľa čl. 129 ústavy rozhodnutím predsedu Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej aj „národná rada“) č. 1382 z 30. januára 2019. Podaním doručeným ústavnému súdu 12. marca 2019 sťažovateľ oznámil, že jeho sťažnosť bude doplnená zvoleným právnym zástupcom, advokátom Mgr. Miroslavom Golianom. Súčasne predložil dohodu o plnej moci na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom. Právny zástupca sťažovateľa doručil ústavnému súdu 14. marca 2019 ním spísanú sťažnosť. Sťažovateľ v podaní doručenom ústavnému súdu 15. marca 2019 uviedol, že svoju pôvodnú sťažnosť z 3. marca 2019 berie v celom rozsahu späť a žiada, aby ústavný súd prihliadal len na ústavnú sťažnosť podanú jeho právnym zástupcom.

2. Sťažovateľ uviedol, že v posudzovanom prípade došlo zo strany najvyššieho súdu k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a tiež k porušeniu základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí podľa názoru sťažovateľa dospel k v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia k nesprávnejmu právnemu záveru, čím sťažovateľovi znemožnil stať

sa kandidátom na prezidenta vo voľbách konaných 16. marca 2019. Najvyšší súd sa síce venoval posúdeniu vôle podpísaných poslancov národnej rady, ale túto nesprávne posúdil, pretože ju posudzoval výlučne cez prizmu právneho inštitútu petície. Odôvodnenie uznesenia najvyššieho súdu je podľa sťažovateľa nedostatočné vzhľadom na obsah listín predložených predsedovi národnej rady sťažovateľom, čo preukazuje protokol o prevzatí návrhu kandidáta. V návrhu skupiny poslancov predloženým sťažovateľom a podpísaným poslancami národnej rady sa vyslovene uvádza: *„Žiadam, aby Predseda Národnej rady Slovenskej republiky prijal návrh kandidatúry [REDAKOVANÉ] na funkciu prezidenta Slovenskej republiky v r. 2019.“* Pod týmto textom sú uvedené mená a podpisy poslancov národnej rady. Sťažovateľ preto zastáva názor, že predsedovi národnej rady predložené listiny nemožno vykladať inak ako poslanecký návrh na kandidáta na prezidenta Slovenskej republiky. Aj napriek uvedenému najvyšší súd vo svojom rozhodnutí skonštatoval, že ide o petičný spôsob kandidatúry, pričom svoje rozhodnutie oprel o tvrdenie, že listina, na ktorej je uvedené označenie *„petícia“*, určuje jej právny režim, a preto ju posúdil podľa zákona č. 85/1990 Zb. o petičnom práve v znení neskorších predpisov (ďalej len *„zákon o petičnom práve“*), neposudzujúc jej obsah, ale označenie. Z obsahu listín však jednoznačne vyplýva, že prejav vôle podpísaných poslancov národnej rady, ktorý nevychádzal od občanov v rámci ich všeobecného prejavu vôle vo forme *„my občania Slovenskej republiky“*, bolo prijat' návrh kandidatúry sťažovateľa predsedom národnej rady na prezidenta. Návrh sťažovateľa bol adresovaný priamo predsedovi národnej rady, a nie petičnému výboru práve z toho dôvodu, že išlo o poslanecký návrh. Sťažovateľ sa domnieva, že ním vytvorený a predložený poslanecký návrh na kandidáta na prezidenta je súladný so zákonom, pretože neexistuje zákonom určené presné znenie textu poslaneckého návrhu kandidáta na prezidenta ani text občianskeho návrhu kandidáta na prezidenta.

3. Sťažovateľ ďalej uviedol, že predseda národnej rady nepostupoval zákonne a ústavne, ak rozhodol o odmietnutí poslaneckého návrhu kandidatúry sťažovateľa na prezidenta Slovenskej republiky. Predseda národnej rady zvolil podľa sťažovateľa nezákonný postup pri zisťovaní skutočnosti, či podpisy poslancov národnej rady uzná ako ich poslanecký návrh na kandidáta na prezidenta pre voľby v roku 2019, keď zvolal

poslancov národnej rady, ktorí podpísali dotknutú listinu, ale bez účasti sťažovateľa. Po skončení tejto porady predseda národnej rady síce uznal pravosť podpisov 15 poslancov národnej rady uvedených na listinách predložených sťažovateľom, ale súčasne prihliadol na ich argumentáciu, ako aj ich požiadavku späťvzatia ich podpisov, ktorú akceptoval. Týmto postupom predseda národnej rady porušil základné právo sťažovateľa, aby sa jeho vec prerokovala v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

4. Podľa názoru sťažovateľa mal predseda národnej rady prijať jeho návrh na kandidatúru na prezidenta Slovenskej republiky a následne podať trestné oznámenie na sťažovateľa pre podozrenie z podvodného konania pri zbieraní podpisov poslancov národnej rady. Predseda vydal rozhodnutie o odmietnutí kandidatúry sťažovateľa na prezidenta len preto, že uveril niekoľkým sťažujúcim sa poslancom bez toho, aby si vypočul sťažovateľa. Sťažovateľ zastáva názor, že predseda národnej rady ako vysoký ústavný činiteľ nemôže vydať rozhodnutie bez riadneho prešetrenia a vykonania dokazovania nezávislým subjektom (vyšetrovateľom, prokurátorom) a bez tohto posúdenia uvádzať, že sťažovateľ získal podpisy podvodným spôsobom. Sťažovateľ uviedol, že podpisy poslancov národnej rady získal počas dňa otvorených dverí národnej rady 1. septembra 2018 (okrem podpisu [REDAKOVANÉ]). Sťažovateľ vyjadril presvedčenie, že podpísaní poslanci vedeli, že sa podpisujú pod poslanecký návrh na kandidáta, pretože s každým z nich sťažovateľ prerokoval dôvody svojej kandidatúry. Podľa sťažovateľa je sporné, kto koho uviedol do omylu, či sťažovateľ, ktorý si na petíciu sám napísal text, alebo poslanci národnej rady, ktorí tlačivo podpísali.

5. Sťažovateľ na základe uvedeného navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] mať za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám podľa čl. 30 ods. 4 ústavy ako aj právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo na verejné prerokovanie v prítomnosti sťažovateľa s právom vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. § 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo

na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a vydaným rozhodnutím Najvyššieho súdu spis. zn. 9Sp3Volpp/1/2019 zo dňa 07.02.2019 porušené bolo.

2. [REDAKOVANÉ] sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 50 000 eur (slovom päťdesiat tisíc eur), ktoré mu je Najvyšší súd v Bratislave povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Najvyšší súd v Bratislave je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 312,34 € (slovom : tristodvanásť eur a tridsaťštyri centov) na účet jeho právneho zástupcu Mgr. Miroslava Goliana, Budatínska 16, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Právo [REDAKOVANÉ] mať za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám podľa čl. 30 ods. 4 ústavy postupom a vydaným rozhodnutím predsedu Národnej rady Slovenskej republiky porušené bolo.

5. Právo [REDAKOVANÉ] vo volebných veciach podľa čl. 129 Ústavy Slovenskej republiky vzťahujúcich sa výlučne na konanie o ústavnosti a zákonnosti volieb prezidenta postupom a vydaným rozhodnutím predsedu Národnej rady Slovenskej republiky porušené bolo.

6. 1382 Rozhodnutie predsedu Národnej rady Slovenskej republiky z 30. januára 2019 číslo : PREDS-71/2019 sa ruší.

7. Návrh na voľbu kandidáta [REDAKOVANÉ] na funkciu prezidenta Slovenskej republiky podaný Národnej rade Slovenskej republiky cez Dr. Andreja Danka, predsedu Národnej rady Slovenskej republiky dňa 24.01.2019 skupinou 15 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky, sa prijíma.

8. Prikazuje sa Národnej rade Slovenskej republiky v zastúpení jej predsedom, aby voľby na funkciu prezidenta Slovenskej republiky s určeným prvým kolom na deň 16. marca 2019 vyhlásil pre neústavnosť za neplatné a zároveň určil nový termín volieb prezidenta Slovenskej republiky aj za účasti [REDAKOVANÉ].

9. [REDAKOVANÉ] sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 50 000 eur (slovom päťdesiat tisíc eur), ktoré mu je Národná rada Slovenskej republiky povinná vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

10. Národná rada Slovenskej republiky je povinná uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 312,34 € (slovom: tristodvanásť eur a dvadsaťštyri centov) na účet jeho právneho zástupcu Mgr. Miroslava Goliana, Budatínska 16, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 129 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb prezidenta Slovenskej republiky, volieb do Národnej rady Slovenskej republiky, volieb do orgánov územnej samosprávy a volieb do Európskeho parlamentu.

8. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

9. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,

- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. Podľa § 45 zákona o ústavnom je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 neustanovuje inak.

11. V nadväznosti na spôsob, akým sťažovateľ označil svojej podanie a ako formuloval jeho petit, ústavný súd konštatuje, že čl. 127 ods. 1 ústavy zakladá právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd, a čl. 129 (presnejšie čl. 129 ods. 2) ústavy zakladá právomoc ústavného súdu rozhodovať o ústavnosti a zákonnosti volieb prezidenta Slovenskej republiky, volieb do Národnej rady Slovenskej republiky, volieb do orgánov územnej samosprávy a volieb do Európskeho parlamentu. V súvislosti s formulovaním petitu ústavnej sťažnosti ústavný súd konštatuje, že čl. 129 ods. 2 ústavy bola ústavnému súdu zverená právomoc rozhodovať o ústavnosti a zákonnosti volieb, predmetné ustanovenie ústavy neobsahuje žiadne základné práva, ktorých ochrany sa možno domáhať v konaní pred ústavným súdom.

12. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa domáha uplatnenia dvoch rozdielnych právomocí ústavného súdu, ktorým zodpovedajú rozdielne typy konania pred ústavným súdom (konanie o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je upravené v § 122 až § 135 zákona o ústavnom súde a konanie o volebných sťažnostiach podľa čl. 129 ods. 2 ústavy je upravené v § 156 až § 168 zákona o ústavnom súde, pozn.). V nadväznosti na uvedené ústavný súd poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, ktorej súčasťou je i právny názor, podľa ktorého každé konanie možno začať len ako samostatné konanie a len na návrh oprávnených subjektov, a preto žiadne z nich nemôže tvoriť súčasť iného druhu konania pred ústavným súdom a na základe jeho vlastného rozhodnutia. Ústavná

a zákonná úprava konaní pred ústavným súdom ich koncipuje výlučne ako samostatné konania a nepripúšťa možnosť uskutočniť ich aj v rámci a ako súčasť iného druhu konania (konaní) pred ústavným súdom (II. ÚS 66/01, tiež II. ÚS 184/03, III. ÚS 184/06, IV. ÚS 314/07, III. ÚS 71/2017). Z tohto právneho názoru okrem iného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemôže ústavný súd uplatniť právomoc, ktorou disponuje v konaní o volebnej sťažnosti podľa čl. 129 ods. 2 ústavy.

13. Vzhľadom na uvedené sa ústavný súd musel najskôr vysporiadať s otázkou, v akom právnom režime (type konania) bude predložený návrh posudzovať, či podľa čl. 127 ods. 1 ústavy alebo podľa čl. 129 ods. 2 ústavy.

14. Základným predpokladom podania kvalifikovanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je predovšetkým jej podanie aktívne legitimovanou osobou, ako aj namietanie porušenia základných práv a slobôd takejto fyzickej osoby alebo právnickej osoby právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci. Rozhoduje o nej senát ústavného súdu. Z tohto pohľadu podanie sťažovateľa základné atribúty sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy spĺňa.

15. Základným predpokladom podania kvalifikovanej (volebnej) sťažnosti podľa čl. 129 ods. 2 ústavy je predovšetkým jej podanie aktívne legitimovanou osobou a namietanie neústavnosti a nezákonnosti už uskutočnených volieb. Jedinečnosť inštitútu volebnej sťažnosti znemožňuje, aby sa do už uskutočnených volieb mohlo zasiahnuť aj ústavnou sťažnosťou, t. j. sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. O volebných sťažnostiach rozhoduje plénum ústavného súdu.

16. Okruh osôb, ktoré sú aktívne legitimované na podanie volebnej sťažnosti podľa čl. 129 ods. 2 ústavy, je upravený v § 157 zákona o ústavnom súde. Z jeho textu vyplýva, že sťažovateľ, ktorý nebol kandidátom vo voľbách na funkciu prezidenta, ktorý získal aspoň 5 % platných hlasov, nie je subjektom, ktorý je procesne legitimovaný na podanie volebnej sťažnosti, pričom v danej veci napáda voľby v čase pred ich konaním, t. j. v čase, keď sa ešte len mali uskutočniť (hoci z dôvodu, že sa ich nebude môcť

zúčastniť). Z uvedeného vyplýva, že ak by ústavný súd kvalifikoval sťažnosť sťažovateľa ako volebnú sťažnosť, teda sťažnosť podľa čl. 129 ods. 2 ústavy, musel by ju pri predbežnom prerokovaní odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

17. Ústavný súd preto vzhľadom na uvedené a aj vzhľadom na prevažujúci obsah kvalifikoval podanie sťažovateľa ako ústavnú sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a preto ju predbežne prerokoval v právnom režime, ktorý je podrobne upravený v § 122 až § 135 zákona o ústavnom súde.

18. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal 24. januára 2019 predsedovi národnej rady vo svojom mene návrh skupiny poslancov národnej rady na kandidáta na prezidenta Slovenskej republiky, v ktorom uviedol: „*Žiadam, aby Predseda Národnej rady Slovenskej republiky prijal návrh kandidatúry [REDAKOVANÉ] na funkciu prezidenta Slovenskej republiky v r. 2019.*“ Ďalej nasledovali podpisy 15 poslancov národnej rady, takmer všetky zozbierané počas dňa otvorených dverí v národnej rade 1. augusta 2018. Keďže v žiadnom zákone neexistuje vzor textu na podporu kandidatúry návrhu predkladaného poslancami národnej rady, považoval sťažovateľ predložený návrh svojej kandidatúry za poslaneckú petíciu. Predseda národnej rady vydal 30. januára 2019 rozhodnutie č. 1382, ktorým kandidatúru sťažovateľa odmietol. Sťažovateľ zastáva názor, že vo veci jeho kandidatúry išlo o „*spiknutie*“ poslancov národnej rady proti nemu, pretože mal vo svojom programe okrem iného rozpustenie národnej rady. Podľa sťažovateľa je sporné, kto koho uviedol pri podpisovaní petície do omylu, či sťažovateľ, ktorý si na petíciu sám napísal text, alebo poslanci národnej rady, ktorí tlačivo podpísali a neskôr tvrdili, že petíciu nepodpisovali ako poslanci národnej rady, ale ako občania. Podľa sťažovateľa predseda národnej rady nepostupoval zákonne, ak síce uznal pravosť podpisov poslancov národnej rady na listine predkladanej sťažovateľom, no súčasne prihliadol na späťvzatie podpisov poslancov národnej rady z listiny, ktorú podpísali, a zvolal poradu poslancov, na ktorej bez účasti sťažovateľa ako navrhovateľa prejednával „*emócie a rozhorčenie poslancov*“. Týmto postupom podľa názoru sťažovateľa predseda národnej rady porušil jeho základné právo, aby sa jeho vec prejednávala v jeho prítomnosti a aby sa mohol

vyjadriť ku všetkým dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Zákonným postupom predsedu národnej rady by podľa sťažovateľa bolo podanie trestného oznámenia z dôvodu podozrenia z podvodu.

19. Proti rozhodnutiu predsedu národnej rady podal sťažovateľ žalobu, ktorú najvyšší súd uznesením sp. zn. 3 Volpp 1/2019 zo 7. februára 2019 zamietol. Sťažovateľ argumentoval, že najvyšší súd nesprávne právne posúdil vec, pokiaľ predloženú listinu (petíciu) s podpismi poslancov národnej rady interpretoval ako petíciu podanú občanmi Slovenskej republiky adresovanú petičnému výboru, nie ako návrh poslancov na kandidáta smerujúci predsedovi národnej rady. Najvyšší súd sa prednostne venoval posúdeniu vôle podpísaných poslancov národnej rady len podľa názvu listiny „*Petícia*“ a dospel k záveru, že sťažovateľ si zvolil petičný spôsob kandidatúry na prezidenta. Keďže podľa sťažovateľa neexistuje zákonom presne určený text návrhu na podporu kandidatúry na prezidenta poslancami národnej rady, text, ktorý vytvoril sťažovateľ, je bezchybný a dodatočné vyhlásenia poslancov národnej rady podpísaných pod petíciou sú klamlivé.

K namietanému porušeniu základného práva na prístup k voleným a iným verejným funkciám za rovnakých podmienok podľa čl. 30 ods. 4 ústavy rozhodnutím predsedu národnej rady

20. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva zaručeného ústavou v čl. 30 ods. 4 ústavy rozhodnutím predsedu národnej rady o odmietnutí kandidatúry sťažovateľa na prezidenta Slovenskej republiky ústavný súd nemá právomoc na jej prerokovanie, a to vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“).

21. Ústavný súd môže poskytnúť ochranu konkrétnemu právu alebo slobode, porušenie ktorých je namietané, iba vtedy, ak sa ich ochrany fyzická osoba alebo právnická osoba nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred všeobecnými súdmi. Inými slovami, pokiaľ je o ochrane sťažovateľom označeného práva alebo slobody oprávnený konať alebo

rozhodovať iný všeobecný súd, ústavný súd jeho sťažnosť už po predbežnom prerokovaní odmietne pre nedostatok svojej právomoci.

22. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zisťoval, či ochranu tých práv, porušenie ktorých sťažovateľ namieta v súvislosti s napadnutým rozhodnutím volebnej komisie, neposkytuje iný všeobecný súd na základe sťažovateľovi dostupných opravných prostriedkov predstavujúcich účinné právne prostriedky nápravy namietaného porušenia jeho práv.

23. Ako zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, rozhodnutie predsedu národnej rady bolo na základe využitia právneho prostriedku – návrhu na vydanie rozhodnutia o prijatí návrhu na kandidáta preskúmané najvyšším súdom v konaní podľa Správneho súdneho poriadku (ďalej aj „SSP“). Najvyšší súd v rozsahu svojej preskúmvacej právomoci bol oprávnený a v podstate aj povinný v prípade zistenia neoprávneného zásahu do základných práv a slobôd sťažovateľa týmto právam a slobodám poskytnúť ochranu. Právomoc najvyššieho súdu teda v tomto prípade predchádzala právomoci ústavného súdu.

24. Vychádzajúc z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ústavný súd sťažnosť sťažovateľa vo vzťahu k rozhodnutiu predsedu národnej rady už po jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

K namietanému porušeniu základného práva na prístup k voleným a iným verejným funkciám za rovnakých podmienok podľa čl. 30 ods. 4 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na verejné prerokovanie v prítomnosti sťažovateľa s právom vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu

25. Z už citovaného § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

26. Ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti vyslovil, že pokiaľ orgán verejnej moci postupuje v súlade s čl. 2 ods. 2 ústavy, t. j. na základe ústavy, v jeho medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, nemôže byť poruшитel'om základných práv alebo slobôd (IV. ÚS 383/08, IV. ÚS 879/2013, IV. ÚS 40/2014).

27. Pokiaľ ide o tvrdené porušenie základného práva sťažovateľa na spravodlivý proces zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd predovšetkým pripomína, že podľa svojej ustálenej judikatúry nemá zásadne oprávnenie preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite istený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

28. Ústavný súd vo svojej judikatúre tiež zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 13/01).

29. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že jej podstatou je nesúhlas sťažovateľa so skutkovým a právnym názorom najvyššieho súdu vysloveným v napadnutom uznesení, ktorým zamietol návrh sťažovateľa na vydanie rozhodnutia o prijatí návrhu sťažovateľa na kandidáta na prezidenta Slovenskej republiky podľa § 291 ods. 1 SSP.

30. V zmysle čl. 101 ods. 3 ústavy právo navrhovať kandidátov na prezidenta majú len dva subjekty, a to najmenej 15 poslancov národnej rady a občania Slovenskej republiky disponujúci aktívnym volebným právom na základe petície podpísanej najmenej 15 000 takýmito občanmi.

31. Podľa § 103 ods. 1 zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „volebný zákon“) návrh na kandidáta musí obsahovať

meno, priezvisko a titul kandidáta

dátum narodenia

zamestnanie kandidáta, ktoré vykonáva v čase podania návrhu

adresu trvalého pobytu kandidáta

vlastnoručne podpísané vyhlásenie kandidáta, že súhlasí so svojou kandidatúrou a že spĺňa podmienky na zvolenie za prezidenta.

32. Podľa § 103 ods. 1 volebného zákona petícia musí obsahovať aj meno, priezvisko a dátum narodenia voliča, adresu jeho trvalého pobytu, ktorou sa rozumie názov obce, názov ulice, ak sa obec člení na ulice, a číslo domu a podpis voliča.

33. Podľa § 103 ods. 2 volebného zákona prvej a druhej vety predseda národnej rady preskúmava do siedmich dní od doručenia návrhu na kandidáta, či návrh obsahuje zákonom ustanovené údaje; pri petícii preskúmava, či spĺňa náležitosti podľa odseku 1 a 2 a či z každého petičného hárku je zrejmé, že ide o petíciu za určitého kandidáta. Ak návrh spĺňa ustanovené podmienky, predseda Národnej rady Slovenskej republiky návrh prijme, inak ho odmietne.

34. Podľa § 103 ods. 5 volebného zákona proti odmietnutiu návrhu na kandidáta môže dotknutý kandidát podať návrh na vydanie rozhodnutia o prijatie jeho návrhu na kandidáta na správny súd.

35. Podľa § 283 SSP žalobca sa môže žalobou domáhať vydania rozhodnutia o prijatí jeho návrhu na kandidáta na prezidenta Slovenskej republiky, ak predseda Národnej rady Slovenskej republiky odmietol jeho návrh na kandidáta na prezidenta Slovenskej republiky podľa osobitného predpisu.

36. Podľa § 284 SSP účastníkmi konania sú žalobca a žalovaný; tým nie je dotknuté ustanovenie § 46. Žalobcom je fyzická osoba, ktorej návrh na kandidáta na funkciu prezidenta Slovenskej republiky bol odmietnutý (§ 285 SSP). Žalovaným je predseda Národnej rady Slovenskej republiky (§ 286 SSP)

37. Podľa § 290 SSP správny súd rozhodne o žalobe do piatich dní od jej doručenia. Podľa § 291 ods. 1 SSP ak správny súd po preskúmaní zistí, že žaloba nie je dôvodná, uznesením ju zamietne.

38. Ako z citovaných ustanovení Správneho súdneho poriadku vyplýva, účelom konania vo veciach prijatia návrhu na kandidáta na funkciu prezidenta je súdny prieskum zákonnosti rozhodnutia predsedu národnej rady, ktorým odmietol návrh kandidáta podľa § 103 ods. 2 volebného zákona, a nie rozhodovanie sporu o právo ako v bežnom civilnom sporovom konaní. V tomto súdnom konaní sa tak poskytuje ochrana volebnému právu, primárne ide o pasívne volebné právo. Najvyšší súd je okrem toho limitovaný päťdňovou

lehotou na rozhodnutie podľa § 290 Civilného sporového poriadku, má teda značne obmedzené možnosti na vykonanie potrebných procesných úkonov a vydanie rozhodnutia.

39. Najvyšší súd v napadnutom uznesení po citovaní na vec sa vzťahujúcich ustanovení právnych predpisov a skonštatovaní skutkového stavu uviedol: *«Vzhľadom na to, že právny akt petície musí vo svojej písomnej forme obsahovať i označenie „Petícia“, vylučuje to možnosť jej zameniteľnosti s iným právnym aktom. Ide o vyhradený názov právneho aktu, ktorý určuje jeho právny režim. Najvyšší súd preto konštatuje, že žalobca si v danom prípade zvolil petičný spôsob kandidatúry na prezidenta. Rozhodol preto podľa § 291 ods. 1 SSP. Rozdiel medzi dvoma uvedenými spôsobmi návrhu kandidáta na prezidenta spočíva aj v adresnosti prejavu vôle. Poslanecký návrh nie je adresovaný petičnému výboru, prípadne určitému prostredníkovi, ale je adresovaný priamo predsedovi Národnej rady.»*

40. Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd svoje rozhodnutie o zamietnutí návrhu sťažovateľa zdôvodnil síce stručne, ale s ohľadom na vymedzenie predmetu prieskumu z hľadiska skutkového aj právneho dostatočne zrozumiteľne. Ústavný súd v napadnutom uznesení nezistil žiadnu takú skutočnosť, na základe ktorej by bolo možné usudzovať, že závery najvyššieho súdu sú zjavne neodôvodnené alebo svojvoľné. Označenie podpisových hárkov zreteľným a zvýrazneným slovom „PETÍCIA“ je v danom prípade podľa názoru ústavného súdu pre posúdenie spôsobu navrhovania kandidáta na prezidenta signifikantné, keďže označenie „petícia“ je jednou z podstatných náležitostí listiny adresovanej príslušnému orgánu, ktorá ju odlišuje od iných listín (v danom prípade poslaneckého návrhu) a ku ktorej sa pripájajú podpisové hárky s podpismi petentov, ktorí sú v danom prípade súčasne poslancami národnej rady.

41. Sťažovateľ namietal aj porušenie svojho základného práva zaručeného v čl. 30 ods. 4 ústavy. Ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu ústavný súd považuje za ústavne konformné, zo skutočností, ktoré sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, nevyplýva žiadna možnosť porušenia uvedených základných práv, realnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

42. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v odôvodnení ústavnej sťažnosti vo vzťahu k porušeniu označeného základného práva najvyšším súdom chýba akékoľvek odôvodnenie. Na základe uvedeného ústavný súd predmetnú časť sťažnosti pre nedostatok argumentácie posúdil ako zjavne neopodstatnenú.

43. Ústavný súd vzhľadom na uvedené odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému porušeniu čl. 1 dodatkového protokolu uznesením najvyššieho súdu

44. K namietanému porušeniu práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ podaním doručeným ústavnému súdu 15. marca 2019 zbral svoju pôvodnú sťažnosť z 3. marca 2019 späť v celom rozsahu a žiadal, aby ústavný súd vzal do úvahy iba sťažnosť doručenú ním zvoleným právnym zástupcom (14. marca 2019), ktorá sťažovateľom pôvodne namietané porušenie čl. 1 dodatkového protokolu už neobsahovala. Ústavný súd preto konanie v tejto časti zastavil.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. júna 2019